

Legal Tech: I

Jan Černý, Tomáš Knap

crimczech

Charles University

Version 1.0, 2026

Anonymní feedback

Naskenujte telefonem nebo **klikněte**: dvě minuty, bez jména

Jak na úkoly

Pár rad, než se pustíte do dalších úloh

Obecné rady k úkolům

Všechny úlohy jdou vyřešit **jen syntaxí, kterou jsme probrali**; když vám řešení vychází složitě, hledáte nejspíš špatnou cestu

Nedělejte **nic navíc**, než po vás chce zadání: žádné bonusové funkce, menu ani ošetření situací, které zadání nezmiňuje

Zadání čtěte doslovně, jako zákon: každé slovo v něm je z nějakého důvodu

Když si nejste jistí, jak zadání chápat, **zeptajte se**; ušetříte si tím čas

Odevzdávejte kód, který jste **spustili** a který na příkladech ze zadání dělá, co má

Jak postupovat při řešení úloh

1. **Přečíst a pochopit zadání:** co je vstup, co má být výstup, co se má stát v krajních případech
2. **Rozmyslet** postup bez počítače: na papír, slovy nebo v krocích, jako byste ho vysvětlovali kolegovi
3. **Sepsat** kód po malých kusech a každý kus hned spustit
4. **Zamyslet se nad edge casey:** prázdný vstup, nula, záporné číslo, jeden prvek, hodně dlouhý text
5. **Zkontrolovat konvence a okomentovat:** výstižná jména, typové anotace, komentář tam, kde vysvětluje proč

Na pořadí záleží: kdo začne psát kód bez bodů 1 a 2, píše ho obvykle dvakrát

Rada

Python dovolí spoustu věcí, ale to neznamená, že je dobrý nápad je dělat.

Metafora

Do topinkovače jde strčit spousta jiných věcí než chleba, ale to neznamená, že je to dobrý nápad.

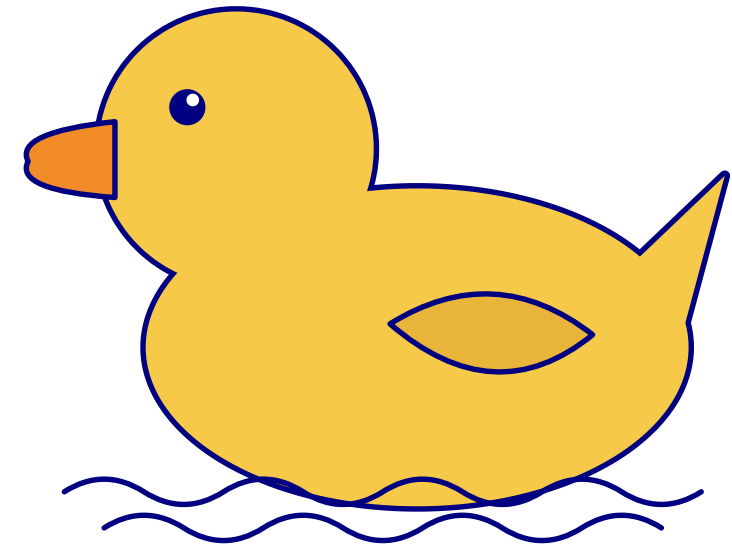
- Kód čteme mnohem častěji, než ho píšeme: za týden vy, při opravě vyučující
- Funkční kód je *minimum*; kód, kterému hned rozumí i někdo jiný, je *cíl*

Zde jsme sepsali rady, jak psát čitelný kód

- Jména, odsazení, mezery, uvozovky, typové anotace, komentáře: vše na jednom místě
- Krok 5 z postupu řešení úloh: před odevzdáním si podle nich kód projděte
- Oficiální a mnohem delší průvodce stylem Pythonu je [PEP 8](#)
- Naskenujte, nebo klikněte: ggu.cz/python-conventions

- Používejte zabudovaný debugger ve **VS Codium**
  - [video návod](#)
- Rubber duck debugging
  - vysvětlíte svůj kód **nahlas, řádek po řádku**
gumové kachničky (nebo komukoliv, kdo vydrží poslouchat)
  - chybu obvykle najdete sami během vysvětlování:
nutí vás říct, co řádek *opravdu* dělá, ne co měl dělat

Datové struktury

Dejme datům řád

Datová struktura: co to je

Datová struktura

Způsob, jak v programu **uspořádat více hodnot dohromady** tak, aby se v nich dalo rychle hledat, přidávat do nich a procházet je.

- Zatím jedna proměnná drží **jednu hodnotu**: číslo, text, `bool`. Smluv, lhůt nebo paragrafů je ale mnoho a patří k sobě
- Struktura drží **mnoho hodnot pod jedním jménem** a určuje, jak jsou uspořádané: za sebou, bez pořadí, nebo pod klíčem
- Na uspořádání záleží: v šanonu listujete od začátku, v rejstříku skočíte rovnou na heslo; stejná data, jiná rychlost hledání
- Python má čtyři základní struktury vestavěné: `list`, `tuple`, `set`, `dict`; každá se hodí na něco jiného, a o tom je dnešek

list: seznam hodnot

list (seznam)

Uspořádaná řada hodnot, do které lze přidávat, z níž lze ubírat a v níž lze hodnoty měnit.

```
>>> smlouvy = ["Kupní smlouva", "Nájemní smlouva", "Smlouva o dílo"]
>>> smlouvy
['Kupní smlouva', 'Nájemní smlouva', 'Smlouva o dílo']
>>> lhuty = [15, 30, 60]
>>> prazdny = []
>>> type(smlouvy)
<class 'list'>
```

- Hranaté závorky, hodnoty oddělené čárkou; prázdný seznam je `[]`
- Záleží na **pořadí**: `[1, 2]` a `[2, 1]` jsou různé seznamy; hodnota se může opakovat
- REPL vypisuje text v jednoduchých uvozovkách; je to stejný text jako ve dvojitých

list: přístup k prvkům, seznam[i]

- Každý prvek má **index**: pořadové číslo od nuly, stejně jako znaky v textu nebo políčka v paměti
- Záporný index počítá od konce: **-1** je vždy poslední prvek
- **seznam[i]** vrátí prvek; index za koncem skončí chybou **IndexError**
- Výřez **seznam[od:do]** vrátí nový seznam od indexu **od** po **do**, ten už ne

```
smlouvy = ["Kupní", "Nájemní", "0 dílo", "Darovací"]
```

	"Kupní"	"Nájemní"	"0 dílo"	"Darovací"
index	0	1	2	3
od konce	-4	-3	-2	-1

zvýrazněno: smlouvy[1:3], tedy od indexu 1 po index 3, ten už ne

list: index a výřez v praxi

```
>>> smlouvy = ["Kupní", "Nájemní", "0 dílo", "Darovací"]
>>> smlouvy[0]
'Kupní'
>>> smlouvy[-1]
'Darovací'
>>> smlouvy[1:3]                # od indexu 1 po index 3, ten už ne
['Nájemní', '0 dílo']
>>> smlouvy[:2]                 # od začátku
['Kupní', 'Nájemní']
>>> smlouvy[2:]                 # až do konce
['0 dílo', 'Darovací']
>>> smlouvy[4]
IndexError: list index out of range
```

- Poslední platný index je `len(smlouvy) - 1`; `smlouvy[len(smlouvy)]` už je za koncem
- Výřez nikdy nespadne: `smlouvy[2:100]` vrátí, co je, a `smlouvy[10:]` prázdný seznam

list může obsahovat cokoliv

```
>>> smichany = [17, "Anna", 3.5, True]           # různé typy v jednom seznamu
>>> klienti = ["Anna", 17], ["Petr", 42]]        # seznam seznamů: tabulka
>>> klienti[1]                                    # druhý řádek
['Petr', 42]
>>> klienti[1][0]                                # druhý řádek, první sloupec
'Petr'
>>> len(klienti)                                  # počet řádků, ne buněk
2
```

- Prvkem může být hodnota libovolného typu, i další seznam; tak vznikne tabulka: seznam řádků
- Zvyk: v jednom seznamu držet hodnoty **jednoho typu**; `[17, "Anna", 3.5]` se špatně zpracovává, na záznam s různými položkami je lepší n-tice nebo slovník
- Anotace zapisuje i typ prvků: `smilovy: list[str] = []`, `lhuty: list[int] = [15, 30]`

Vestavěné funkce pro seznam

Funkce	Co dělá	Příklad	Výsledek
<code>len()</code>	počet prvků	<code>len([15, 30, 60])</code>	3
<code>sum()</code>	součet prvků	<code>sum([15, 30, 60])</code>	105
<code>min()</code> , <code>max()</code>	nejmenší, největší prvek	<code>max([15, 30, 60])</code>	60
<code>sorted()</code>	nový seřazený seznam	<code>sorted([30, 15, 60])</code>	[15, 30, 60]
<code>list()</code>	převod na seznam	<code>list("abc")</code>	['a', 'b', 'c']

- Funkce seznam **nemění**: `sorted()` vrátí nový seznam, původní zůstane, jak byl
- `sorted(lhuty, reverse=True)` řadí od největšího; `min()`, `max()` a `sorted()` umí i texty (podle abecedy)
- Operátor `in` zjistí, zda je hodnota v seznamu: `"Kupní" in smlouvy` dá `bool`

list lze měnit

```
>>> lhuty = [15, 30, 60]
>>> lhuty[0] = 14           # přepíšeme první prvek
>>> lhuty
[14, 30, 60]
>>> lhuty[1] += 1
>>> lhuty
[14, 31, 60]
>>> lhuty[3] = 90           # přidat přes index nejde
IndexError: list assignment index out of range
>>> slovo = "Právo"
>>> slovo[0] = "p"          # text se takto změnit nedá
TypeError: 'str' object does not support item assignment
```

- Seznam je **měnitelný** (*mutable*): hodnotu na existujícím indexu přepíšeme přiřazením
- Text měnitelný není: metody jako `.upper()` vracejí nový text, původní zůstává
- Nový prvek přidáme metodou `.append()`, hned na dalším slajdu

Metody seznamu: přidávání a odebírání

Pro `smlouvy = ["Kupní", "Nájemní"]`:

Metoda	Co udělá	Výsledek
<code>.append("0 dílo")</code>	přidá na konec	<code>['Kupní', 'Nájemní', '0 dílo']</code>
<code>.insert(0, "Darovací")</code>	vloží na index, zbytek posune	<code>['Darovací', 'Kupní', 'Nájemní']</code>
<code>.remove("Kupní")</code>	odebere první výskyt	<code>['Nájemní']</code>
<code>.pop()</code>	odebere poslední a vrátí ho	<code>'Nájemní'</code> , zbude <code>['Kupní']</code>
<code>.pop(0)</code>	odebere na indexu a vrátí ho	<code>'Kupní'</code> , zbude <code>['Nájemní']</code>

- Každý řádek vychází z původního seznamu; `.append()` je zdaleka nejčastější, typicky v cyklu; `.clear()` vyprázdní

Metody seznamu: přidávání a odebírání v praxi

```
>>> smlouvy = ["Kupní", "Nájemní"]
>>> smlouvy.append("0 dílo")           # přidá na konec
>>> smlouvy
['Kupní', 'Nájemní', '0 dílo']
>>> smlouvy.insert(0, "Darovací")      # vloží na index 0, ostatní se posunou
>>> smlouvy
['Darovací', 'Kupní', 'Nájemní', '0 dílo']
>>> smlouvy.remove("Kupní")            # odebere první výskyt hodnoty
>>> smlouvy.pop()                     # odebere a vrátí poslední prvek
'0 dílo'
>>> smlouvy
['Darovací', 'Nájemní']
```

- Metoda se volá tečkou a seznam **mění na místě**; `.append()` nic nevrací, výsledek nepřisuzujeme
- `smlouvy = smlouvy.append("x")` seznam zničí: uloží do něj `None`, hodnotu „nic“ (více u funkcí)

Metody seznamu: řazení a hledání

Metoda	Co udělá	Z <code>[30, 15, 60, 15]</code> vznikne
<code>.sort()</code>	seřadí na místě od nejmenšího	<code>[15, 15, 30, 60]</code>
<code>.sort(reverse=True)</code>	seřadí na místě od největšího	<code>[60, 30, 15, 15]</code>
<code>.reverse()</code>	obráťí pořadí na místě	<code>[15, 60, 15, 30]</code>
<code>.index(60)</code>	index prvního výskytu hodnoty	2
<code>.count(15)</code>	počet výskytů hodnoty	2
<code>.extend([90, 120])</code>	připojí všechny prvky jiného seznamu	<code>[30, 15, 60, 15, 90, 120]</code>

- `.index()` chybějící hodnoty skončí `ValueError`; napřed ověřit přes `in`

sort() a sorted(): nejčastější záměna

```
>>> lhuty = [30, 15, 60]
>>> serazene = lhuty.sort()           # chyba: .sort() řadí na místě a vrací None
>>> print(serazene)
None
>>> lhuty                             # seřazený je původní seznam
[15, 30, 60]
>>> lhuty = [30, 15, 60]
>>> sorted(lhuty)                     # vrátí nový seřazený seznam
[15, 30, 60]
>>> lhuty                             # původní zůstal
[30, 15, 60]
```

- `lhuty.sort()` seznam přeuspořádá a nic nevrátí; `sorted(lhuty)` seznam nechá a vrátí nový
- Pravidlo: metoda mění seznam na místě, funkce vrací nový; `x = lhuty.sort()` je vždy chyba

Text a seznam: .split() a .join()

```
>>> radek = "Kupní;Nájemní;0 dílo"
>>> smlouvy = radek.split(";")           # text → seznam: rozdělí podle oddělovače
>>> smlouvy
['Kupní', 'Nájemní', '0 dílo']
>>> "Lhůta běží od doručení".split()    # bez argumentu: podle mezer
['Lhůta', 'běží', 'od', 'doručení']
>>> ", ".join(smlouvy)                  # seznam → text: oddělovač je před tečkou
'Kupní, Nájemní, 0 dílo'
```

- Text se chová jako neměnný seznam znaků: index, výřez, `len()`, `in` i `for` fungují stejně
- `.split()` je metoda **textu**, `.join()` metoda **oddělovače**; spojit jde jen texty, čísla napřed `str()`
- Typický vzor: řádek rozdělí `.split()`, zpracovat jako seznam, výsledek slepit `.join()`

tuple: n-tice

tuple (n-tice)

Uspořádaná řada hodnot jako seznam, ale **neměnná**. Jednou vytvořená zůstává, jak je.

```
>>> klient = ("Anna", "Nováková", 1998)
>>> klient[0]
'Anna'
>>> klient[2] = 1999
TypeError: 'tuple' object does not support item assignment
>>> jedna = (15,) # jednoprvková n-tice potřebuje čárku; (15) je jen číslo
```

- Kulaté závorky, hodnoty oddělené čárkou; indexy a výřezy fungují stejně jako u seznamu
- Typicky **různé typy**: jeden záznam s pevným významem a pořadím položek (jméno, příjmení, rok)
- Nikdo ji omylem nepřepíše a smí být prvkem množiny i klíčem slovníku (za chvíli)

tuple: rozbalení a funkce

```
>>> klient = ("Anna", 1998)
>>> jmeno, rok = klient           # rozbalení: každá položka do své proměnné
>>> jmeno
'Anna'
>>> a, b = 1, 2                  # závorky lze vynechat: 1, 2 je n-tice
>>> a, b = b, a                  # prohození hodnot bez pomocné proměnné
>>> a, b
(2, 1)
```

- **Rozbalení** (*unpacking*): počet proměnných musí sedět s počtem položek, jinak `ValueError`
- `len()`, `min()`, `max()`, `sum()`, `sorted()` a `in` fungují jako u seznamu; `sorted()` vrací seznam, `tuple(seznam)` převádí zpět
- Z metod jen `.index()` a `.count()`, protože n-tice se nemění; anotace `klient: tuple[str, int]`

set: množina

set (množina)

Hodnoty bez pořadí a bez duplicit. Odpovídá na otázku „je tam, nebo není?“

```
>>> paragrafy = {205, 173, 205, 140}
>>> paragrafy                                # duplicita zmizela, pořadí si Python zvolil sám
{140, 205, 173}
>>> paragrafy[0]                             # bez pořadí není co indexovat
TypeError: 'set' object is not subscriptable
>>> set([1, 2, 2, 3])                         # ze seznamu: pohodlné odstranění duplicit
{1, 2, 3}
```

- Složené závorky; prázdná množina je ale `set()`, protože `{}` je prázdný slovník
- Hodnota je v množině nejvýš jednou; **pořadí neexistuje**, takže ani index, výřez a `.append()`

set: co do množiny patří a proč je rychlá

```
>>> smichana = {1, "Anna", (2026, 5)}      # čísla, texty, n-tice: ano
>>> len(smichana)
3
>>> {[1, 2], [3]}                          # seznamy: ne
TypeError: cannot use 'list' as a set element (unhashable type: 'list')
```

- Prvkem může být jen **neměnná** hodnota: číslo, text, `bool`, n-tice; seznam, množina ani slovník ne
- Důvod: množina si z každého prvku spočítá číslo (*hash*) a podle něj ho uloží do přihrádky; kdyby se prvek změnil, číslo by neplatilo
- Díky přihrádkám je `in` v množině **velmi rychlé** i při milionu prvků; u seznamu musí Python projít prvek po prvku
- Odtud i „náhodné“ pořadí ve výpisu: je to pořadí přihrádek, ne pořadí vkládání

set: množinové operace

```
>>> obzaloba = {140, 173, 206}          # paragrafy v obžalobě
>>> rozsudek = {173, 206, 207}         # paragrafy v rozsudku
>>> obzaloba.union(rozsudek)           # sjednocení: aspoň v jedné
{140, 173, 206, 207}
>>> obzaloba.intersection(rozsudek)    # průnik: v obou
{173, 206}
>>> obzaloba.difference(rozsudek)      # rozdíl: v obžalobě, ale ne v rozsudku
{140}
>>> {173, 206}.issubset(obzaloba)      # podmnožina: je vše z první i ve druhé?
True
```

- Výsledek je **nová množina**; `obzaloba` ani `rozsudek` se nemění
- Totéž operátory: `obzaloba | rozsudek`, `obzaloba & rozsudek`, `obzaloba - rozsudek`,
`{173, 206} <= obzaloba`
- Na pořadí záleží jen u rozdílu: `rozsudek.difference(obzaloba)` dá `{207}`

set: metody

Pro `mnozina = {140, 173}`:

Metoda	Co udělá	Výsledek
<code>.add(206)</code>	přidá prvek; když už tam je, nic se nestane	<code>{140, 173, 206}</code>
<code>.remove(140)</code>	odebere prvek; když tam není, <code>KeyError</code>	<code>{173}</code>
<code>.discard(999)</code>	odebere prvek; když tam není, nic se nestane	<code>{140, 173}</code>
<code>.update([206, 207])</code>	přidá všechny prvky ze seznamu nebo jiné množiny	<code>{140, 173, 206, 207}</code>

- Vzor „už viděné“ hodnoty: `in` řekne, zda jsme spisovou značku už potkali, `.add()` ji zapíše
- `.pop()` odebere a vrátí libovolný prvek, `.clear()` vyprázdní; `len()`, `min()`, `max()` a `sorted()` fungují jako u seznamu

frozenset: neměnná množina

frozenset

Množina, kterou po vytvoření nelze změnit. Umí vše, co `set`, kromě přidávání a odebírání.

```
>>> pevne = frozenset({140, 173, 206})
>>> pevne.add(207)
AttributeError: 'frozenset' object has no attribute 'add'
>>> {frozenset({1, 2}), frozenset({3})} # smí být prvkem množiny, set by nemohl
{frozenset({3}), frozenset({1, 2})}
>>> {{1, 2}, {3}}
TypeError: cannot use 'set' as a set element (unhashable type: 'set')
```

- Vzniká jen funkcí `frozenset()`; vztah k `set` je stejný jako `tuple` k `list`: neměnná verze téhož
- Hodí se jako prvek jiné množiny, klíč slovníku a jako konstanta, kterou nemá nikdo měnit

dict (slovník)

Dvojice **klíč a hodnota**. Podle klíče hodnotu najdeme jako heslo v rejstříku.

```
>>> tresty = {"krádež": 205, "podvod": 209, "vražda": 140}
>>> tresty["podvod"]           # hodnotu hledáme podle klíče, ne podle indexu
209
>>> tresty["loupež"] = 173      # nový klíč: dvojice se přidá
>>> tresty["krádež"] = 205      # existující klíč: hodnota se přepíše
>>> tresty["zpronevěra"]
KeyError: 'zpronevěra'
```

- Složené závorky, dvojice **klíč: hodnota** oddělené čárkou; prázdný slovník je **{}**
- **Klíč** je neměnný (text, číslo, n-tice) a ve slovníku nejvýš jednou; **hodnota** může být cokoliv
- Dvojice si drží pořadí, v jakém byly vloženy; hledání podle klíče je rychlé jako u množiny

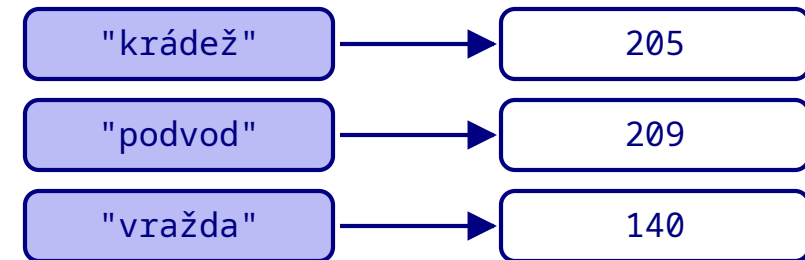
dict: rejstřík programu

- Rejstřík na konci učebnice: **heslo** → **číslo stránky**. Hledáte heslo, stránku si necháte najít
- Slovník v Pythonu je totéž: klíč je heslo, hodnota je to, co je u něj zapsáno
- Nejjednodušší rejstřík: `rejstrik = {"smlouva": 12, "žaloba": 57}`; pak `rejstrik["žaloba"]` dá `57`
- Stejný vzor: telefonní seznam (jméno → číslo), překladový slovník (slovo → překlad), obrázek vpravo (trestný čin → paragraf)

```
tresty = {"krádež": 205, "podvod": 209, "vražda": 140}
```

klíč: neměnný, nejvýš jednou

hodnota: cokoliv

`tresty["podvod"]` jde po šipce rovnou k 209; index ani pořadí nepotřebuje

dict: hodnotou může být cokoliv

```
>>> klient = {"jmeno": "Anna", "vek": 17, "smlouvy": ["Kupní", "Nájemní"]}
>>> klient["smlouvy"][0] # hodnota je seznam, dál indexujeme
'Kupní'
>>> klient["smlouvy"].append("Darovací") # a dál na ní voláme metody
>>> len(klient["smlouvy"])
3
>>> klienti = [{"jmeno": "Anna", "vek": 17}, {"jmeno": "Petr", "vek": 42}]
>>> klienti[1]["jmeno"] # druhý záznam, jeho jméno
'Petr'
```

- Záznam o jedné věci: slovník s pevnými klíči ("jmeno", "vek"); tabulka: seznam takových slovníků
- Vícestupňový přístup čteme zleva doprava: klienti[1]["jmeno"] je „druhý záznam, z něj jméno“
- Anotace zapisuje typ klíče a hodnoty: tresty: dict[str, int] = {}

Vestavěné funkce a operátory pro slovník

Pro `tresty = {"krádež": 205, "podvod": 209}`:

Zápis	Co dělá	Výsledek
<code>len(tresty)</code>	počet dvojic	2
<code>"podvod" in tresty</code>	je mezi klíči ?	True
<code>209 in tresty</code>	hodnoty operátor <code>in</code> nehledá	False
<code>list(tresty)</code>	seznam klíčů	<code>['krádež', 'podvod']</code>

- Funkce a operátory pracují s **klíči**; `sorted(tresty)` dá seřazené klíče, k hodnotám vedou metody
- `in` před přístupem zabrání `KeyError`: `if "loupež" in tresty:`

Metody slovníku

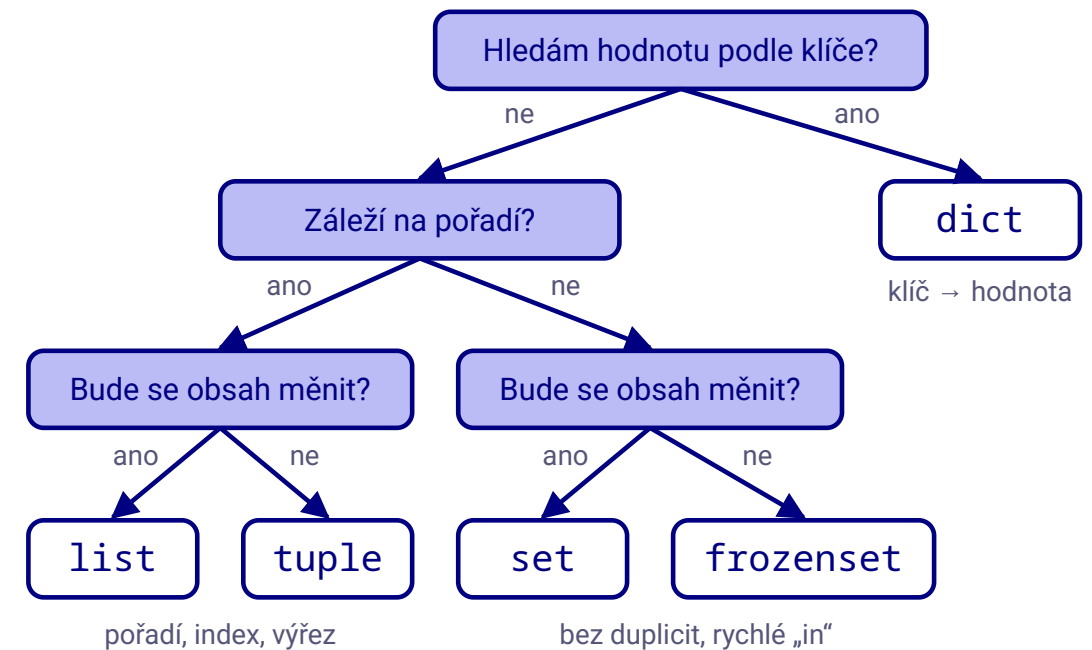
Pro `tresty = {"krádež": 205, "podvod": 209}`:

Metoda	Co udělá	Výsledek
<code>.get("podvod")</code>	hodnota podle klíče	<code>209</code>
<code>.get("loupež", 0)</code>	náhrada, když klíč chybí	<code>0</code>
<code>.keys()</code>	všechny klíče	<code>dict_keys(['krádež', 'podvod'])</code>
<code>.values()</code>	všechny hodnoty	<code>dict_values([205, 209])</code>

- `.get()` nespadne, když klíč chybí: vrátí `None`, nebo zadanou náhradu
- `.items()` dá dvojice (klíč, hodnota)
- Počítání výskytů, nejčastější vzor: `pocty[slovo] = pocty.get(slovo, 0) + 1`

Kterou strukturu zvolit

- Potřebuji **pořadí** a přístup podle pozice?
Seznam; když se obsah nemá měnit, n-tice
- Potřebuji hledat podle **klíče**? Slovník
- Stačí vědět, **zda tam hodnota je**, a duplicity nechci? Množina; neměnná verze je frozenset
- Když nevíte, začněte seznamem: je nejobecnější. Strukturu lze později změnit převodem `list()`, `tuple()`, `set()`, `dict()`

Přehled: čtyři struktury a jedna navíc

Struktura	Zápis	Pořadí	Měnitelná	Duplicity	Použití
list	[1, 2, 3]	ano	ano	ano	položky za sebou
tuple	(1, 2, 3)	ano	ne	ano	pevný záznam
set	{1, 2, 3}	ne	ano	ne	je tam, nebo není
frozenset	frozenset({1, 2, 3})	ne	ne	ne	neměnná množina
dict	{"klic": hodnota}	ano	ano	klíče ne	hledání podle klíče

- Všechny umí `len()`, operátor `in` a procházení cyklem `for`, ke kterému se dostaneme za chvíli
- Rozhoduje pořadí, měnitelnost a způsob hledání; k tabulce se vraťte, až budete vybírat strukturu pro úkol

Iterování a cykly

for: udělej něco s každým prvkem

Cyklus for: pro každý prvek seznamu

```
smlouvy = ["Kupní", "Nájemní", "0 dílo"]

for smlouva in smlouvy:          # smlouva postupně nabývá hodnot ze seznamu
    print("Kontroluji:", smlouva)

print("Hotovo")                  # neodsazeno: provede se jednou, až po cyklu
```

```
Kontroluji: Kupní
Kontroluji: Nájemní
Kontroluji: 0 dílo
Hotovo
```

- `for proměnná in seznam:` a odsazený blok; blok proběhne **jednou pro každý prvek**, v pořadí seznamu
- Proměnnou cyklu pojmenujeme sami, nejlépe v jednotném čísle: `for smlouva in smlouvy`
- Oproti `while` nic nepočítáme ani nehlídáme konec: Python ví, kolik prvků seznam má

for: před cyklem, v cyklu, po cyklu

```
lhuty = [15, 30, 60]

celkem = 0                                # před cyklem: výchozí hodnota
for lhuta in lhuty:
    celkem += lhuta                       # v cyklu: zpracuj aktuální prvek
print("Celkem dnů:", celkem)             # po cyklu: použij výsledek
```

```
dlouhe = []                              # před cyklem: prázdný seznam na výsledky
for lhuta in lhuty:
    if lhuta >= 30:
        dlouhe.append(lhuta)             # vybrané prvky sbíráme do nového seznamu
print(dlouhe)                            # [30, 60]
```

- Tři kroky: **před** cyklem připravit, **v** cyklu zpracovat prvek, **po** cyklu použít výsledek
- Stejný vzor pro součet (ten umí `sum()` za nás), počítadlo, hledání největšího prvku i filtrování

for funguje nad každou strukturou

```
paragrafy = {205, 173}
for paragraf in paragrafy:           # množina: v pořadí, které si zvolí Python
    print(paragraf)

tresty = {"krádež": 205, "podvod": 209}
for cin in tresty:                   # slovník: po klíčích
    print(cin, tresty[cin])
```

```
205
173
krádež 205
podvod 209
```

- Projít lze text (po znacích), n-tici, množinu i slovník (po klíčích): jsou **iterovatelné**
- Strukturu, kterou právě procházíme, v cyklu **neměníme**; výsledky sbíráme do nové

range(): čísla od nuly do n

```
for i in range(5):           # 0, 1, 2, 3, 4: pět čísel, od nuly, bez pětky
    print(i)
```

```
>>> list(range(5))          # range čísla nevypíše sám, list() ho rozbalí
[0, 1, 2, 3, 4]
>>> range(5)
range(0, 5)
```

- `range(n)` vyrobí posloupnost `n` čísel od nuly; `n` samo v ní **není**, jako koncový index výřezu
- Použití: „udělej něco pětkrát“ nebo procházení indexů: `for i in range(len(smlouvy))`
- `range` čísla nevyrábí dopředu, ale až když si o ně cyklus řekne; proto se nevypíše jako seznam

range(): všechny parametry

Zápis	Znamená	Příklad	Čísla
<code>range(stop)</code>	od 0 po <code>stop</code> , bez něj	<code>range(5)</code>	0 1 2 3 4
<code>range(start, stop)</code>	od <code>start</code> po <code>stop</code>	<code>range(2, 6)</code>	2 3 4 5
<code>range(start, stop, step)</code>	od <code>start</code> po <code>stop</code> s krokem	<code>range(0, 10, 3)</code>	0 3 6 9
záporný krok	sestupně	<code>range(5, 0, -1)</code>	5 4 3 2 1
prázdný	<code>start</code> není před <code>stop</code>	<code>range(5, 2)</code>	nic

```
>>> list(range(2000, 2027, 5))      # roky po pěti  
[2000, 2005, 2010, 2015, 2020, 2025]
```

- Stejná logika jako výřez `seznam[start:stop:step]`: začátek včetně, konec bez, krok
- Krok nesmí být nula; všechny tři hodnoty jsou `int`, desetinný krok neexistuje

continue: přeskoč zbytek a jdi na další prvek

```
smlouvy = ["Kupní", "", "Nájemní", "0 dílo"]

for smlouva in smlouvy:
    if smlouva == "":
        continue          # prázdný záznam přeskočíme, cyklus jde dál
    print("Kontroluji:", smlouva)
```

```
Kontroluji: Kupní
Kontroluji: Nájemní
Kontroluji: 0 dílo
```

- `continue` okamžitě **ukončí aktuální průchod**; cyklus pokračuje dalším prvkem
- Hodí se na vyřazení prvků, které nás nezajímají, hned na začátku bloku; zbytek pak nemusí být zanořený v `else`
- Dává smysl jen uvnitř `for` nebo `while`; v obou funguje stejně

break: ukonči celý cyklus

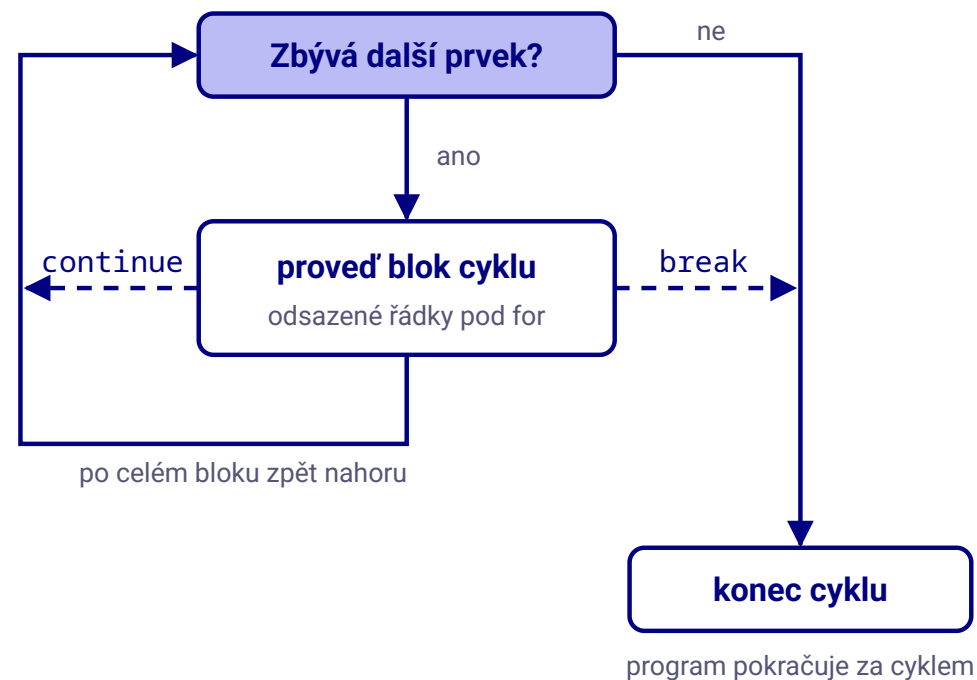
```
smlouvy = ["Kupní", "Nájemní", "0 dílo", "Darovací"]
for smlouva in smlouvy:
    print("Kontroluji:", smlouva)
    if smlouva == "0 dílo":
        break                # ukončí celý cyklus, zbývající prvky se nezpracují
print("Konec")              # pokračuje se prvním řádkem za cyklem
```

```
Kontroluji: Kupní
Kontroluji: Nájemní
Kontroluji: 0 dílo
Konec
```

- `break` **ukončí celý cyklus**; typicky hledání: po první shodě nemá smysl pokračovat
- Vzor `while True:` s `break` uvnitř: opakuj, dokud uživatel nezadá platnou odpověď

break a continue: tok cyklu

- Běžný průchod: vzít další prvek, provést celý blok, vrátit se pro další
- `continue`: zbytek bloku se přeskočí, cyklus jde rovnou pro další prvek
- `break`: cyklus končí hned, bez ohledu na zbývající prvky
- Když prvky dojdou, cyklus skončí sám a program pokračuje za ním
- Oba příkazy patří k **nejbližšímu** cyklu; ve vnořených cyklech ovlivní jen ten vnitřní

Děkujeme za pozornost